

[Frode Jakobsen.]

og forklaringen er den enkle, at der ved atomvåben kan opnås en vis mæthed, for hvis man kan knuse sin modstander én gang, er man ikke stærkere, fordi man kan gøre det 3 gange. Noget tilsvarende gælder ikke for andre våben. Derfor mener jeg, det er tvivlsomt, om der kan skabes balance på et teknisk lavere plan. Det gælder derfor om ikke teknisk at dreje verden tilbage. Målet må være at bringe verdens moralske og politiske udvikling på højde med den tekniske, d. v. s. det, som jeg i første omgang kaldte at forstå, at vi på nåde og unåde er givet i hinandens hænder.

Per Federspiel: Må jeg sige til det ærede medlem hr. Frode Jakobsen, at jeg fortsat er af den opfattelse, at det er urealistisk at tro, at man kan begrænse kredsen af de magter, der nu har atomvåben — på det punkt er jeg ganske enig med den højtærede udenrigsminister, men når nu det ærede medlem vil betegne mig som, så vidt jeg husker, letfærdig, fordi jeg ville inddrage dette spørgsmål i det, som det ærede medlem kaldte rent økonomiske forhold i Europa, vil jeg dog sige, at det ærede medlem har levet så længe i europæisk politik, at han lige så godt som jeg ved, at spørgsmålet om Europas enhed ikke er et økonomisk spørgsmål.

Det var jo ikke økonomiske uoverensstemmelser, der skilte Storbritannien og Frankrig i 1963; det var netop storpolitiske spørgsmål og ikke mindst spørgsmål, der drejede sig om kernevåbenstrategi. Jeg er ganske enig med den højtærede udenrigsminister i, at enighed mellem Storbritannien og Frankrig om atombevæbning meget vel vil kunne bringe os et væsentligt skridt nærmere henimod en fortsat nedrustning, og dette vil tillige have sin meget afgørende betydning med hensyn til at føre os over det døde punkt i den europæiske debat, som efter min opfattelse ikke kan føres tilbage til det punkt, hvor den blev afbrudt. Man må finde nye veje — disse nye veje, som vi også her i det høje ting har efterlyst, uden at der har været nogen synderlig vilje til at finde dem; men det skal jeg ikke komme ind på ved denne lejlighed.

Dernæst vil jeg gerne gøre et par be-

mærkninger til den højtærede udenrigsminister, som er i lige så stor nød som jeg med hensyn til at finde en oversættelse af begrebet „rule of law“. Det er næppe helt rigtigt at kalde det retstanken eller rets-ideen og heller ikke rettens herredømme, men i hvert fald jurister ved, hvad det drejer sig om.

Jeg tror ikke, den tanke er rigtig, at udviklingslandene også må inddrages i hele dette nedrustningsspørgsmål. Der er ved at ske en frygtelig udpumpning af våben til disse lande med uhyggelige resultater i Congo og andre steder. Men at disse lande ikke skulle være i stand til at opfatte en så elementær ting som retsbegrebet, tror jeg ikke på. Det er noget, der vokser frem af jorden i et hvilket som helst samfund. Den højtærede ministers forfædre sad ude på tingstenene og plejede ret, længe før de havde noget, der blot mindede om moderne civilisation. Det er her, vi kan gøre en indsats i disse u-lande, hvor vi i stedet har pløjet politiske ideer ind i dem — ideer, som de absolut ikke er i stand til at kapere. De vil ikke være i stand til at opbygge et moderne demokrati ud fra vestens politiske ideer, men de vil være i stand til at forstå ganske elementære ting om, hvad der er lov og ret. På dette punkt tror jeg at vi i u-landsarbejdet har en meget betydelig indsats at gøre.

Hvis der er tid, vil jeg gøre en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Helveg Petersen. Der findes her i landet et udenrigspolitisk selskab, som ikke er noget forskningsinstitut i egentlig forstand. Det adskiller sig fra andre nordiske institutter derved, at det ikke nyder nogen form for støtte og heller ikke ønsker det.

Jeg er ganske enig i, at hele forskningen bør støttes, men jeg ved ikke, hvorfor man netop skal lave særskilte institutter, når vi har to dertil indrettede universiteter — og vi får måske både et tredje og et fjerde — hvor det vil være naturligt, at de statsvidenskabelige fakulteter eller fakultetet for statskundskab i Århus, som jo foreløbig er det eneste, der netop beskæftiger sig med disse emner, fik denne opgave. Dette kan ske i forbindelse med private institutter — jeg nævner instituttet for historie og samfundsforskning — så nye institutter tror jeg i og for sig ikke der er grund til